צה:

מו א מיי׳ פ״י מהל׳ ק״פ

הלכה טו: הלכה טו: "ד ב מיי פ"ד מהלי ביאת מקדש הלכה יב ופ"ז מהלי ק"פ הלי ח: מקדש הלי יג:

הגהות הב"ח

(h) רש"ר ד"ה ללי דאיתרבי נמחק כל הדבור: להינת כי המחון כני הזכות: (ב) שם ד"ה ונכנסו וכו" לרכי פסח ואפילו כהנים:

מוסף תוספות

א. תוס' זנחים לז. ד"ה ופנית כתב. דעולת ראייה יש לה תשלומין כל ז' ויום הבאת קרבנו טעון לינה

רבינו חננאל מרבה אל תאכלו ממנו נא ממעט לא תשחט על חמץ. ובכלהו אמרינן איפוך אנא, ושנינן מצוה דגופיה עדיף. הראשון טעון הלל באכילתו. דכתיב השיר יהיה לכם כליל התקדש חג. כלומר איז טעוז הלל אלא בלילי חג, ופסח שני אינו נאכל בלילה מקודש לחג. זה וזה טעוניז הלל (באכילתן) [בעשייתן] ונאכלין הפסח הראשון . והשני על מצות ומרורים. ודוחין את השבת. דייקינן מינה שבת אין אבל טומאה איז השני דוחה. מתני׳ דלא יהודה. דחויא דוחה מפני טומאה דחיתו מן --הראשון יחזור בשני יעשנו אף דוחה את הטומאה, . מאי טעמא. התורה חיזרה זכה יעשנו בטומאה. ת"ר פסח ראשון ושני דוחין את השבת ואת הטומאה וטעונין לינה. ואמרינן . בשלמא פסח שני דוחה אלא טעון לינה כמאן, כר׳ יהודה, והתניא ר׳ כר׳ יהודה, והתניא ר׳ יהודה אומר מנין לפסח שני שאין טעון לינה כו׳. ושנינן תרי תנאים ואליבא דרבי יהודה, חד תנא תני משמיה טעון לינה

וחד תנא תני משמיה אין טעון לינה. מתני' הפסח שבא בות ביות הפסור שבא בטומאה לא יאכלו זבין וזבות נדות ויולדות ואם אכלו פטורין וכו׳. אוקימנא לר׳ יהושע דתאני פסח הבא בטומאה שאכלו ממנו זבין וזבות נדות כינוב, ובן יובות נוחד ויולדות, יכול יהו חייבין, ת״ל כל טהור יאכל בשר והנפש אשר תאכל וכו׳. בעי רב יוסף דחקו טמאי מתים ונכנסו להיכל בפסח הבא בטומאה מהו, מדאשתרי טומאת עזרה אשתרי נמי טומאת היכל כו׳. ופשיט רבא בלישנא קמא דלא אשתרי ובלישנא בתרא משמע דאשתרי. בעי רב יוסף רחקו טמאי מתים ונגעו באימורי פסח והן חלבי

פבה שני אין מעון לינה. תיתה לרשב"ה אתאי אינטריך הא לא מרבינן מככל חקת הפסח מצוה שאינה על גופו: מערך דינה. פי' יום א' וילך יום שני וקשה דבלולב וערבה (סוכה - אע"ג דכבר מיעט ליה מהשבתת שאור ומבל יראה הוה אמינא הני דף m) משמע דטעון לינה כל ז' דקאמר כשם ששבעת מילי שלא בשעת שחיטה אבל בשעת שחיטה לא להכי אינטריך

ימי החג טעונין קרבן שיר וברכה ולינה מאי ברכה לאו זמן לא ברכת מאי קא מרבה יאל תאכלו ממנו נא בפרטיה המזון ותפלה ה"נ מסתברא דאי מאי הא ממעמי 2לא תשחם על חמץ דם ס"ד זמן זמן כל ז' מי איכא משמע זכחי איפוך אנא מצוה דגופיה עדיף: הראשון דקרבן ולינה ניחא ליה שיהיו כל מעון הלל באכילתו וכו': מנא הני מילי א"ר שבעה י"ל דהוה מלי למימר ולטעמיך יוחגן משום ר' שמעון בן יהוצדק אמר קרא 6-השיר יהיה לכם כליל התקדש חג לילה המקודש לחג מעון הלל לילה שאין מקודש לינה כל ז' מי איכא וכמו שמסיק אומן דאי לא בריך יומא קמא זמן יברך שאר ימים ה"נ נפרש גבי לינה אם לא לן יום ראשון ילין שאר לחג' אין מעון הלל: זה וזה מעונין הלל ימים אולעולם אין טעון לינה רק יום בעשייתן כו': מ"ם איבעית אימא לילה קא א' ובפ' דם חטאת (זבחים דף צו:0) נמי ממעם יום לא קא ממעם ואיבעית אימא דקאמר ר' טרפון ואם בישל בו אפשר ישראל שוחמין את פסחיהן ונומלין בתחלת הרגל יבשל בו כל הרגל את לולביהן ואין אומרים הלל: ונאכלין צלי ומפרש בגמרא אמר רבי יצחק דאמר קרא ופנית בבקר עשאן הכתוב כולן בקר א' היינו דאגידי כולן זה וכו': שבת אין מומאה לא מתני' דלא כרבי יהודה ∘דתניא אדוחה את השבת ואין דוחה את המומאה ר' יהודה אומר אף דוחה את בזה כמו בקר א' שאם לא לן אתמול המומאה מ"מ דת"ק מפני מומאה דחיתיו ילין היום והדר ופנית בבקר וע"כ כן הוא דאי לינה כל ז' אם כן מאי יחזור ויעשה במומאה ורבי יהודה התורה קאמר שמיני רגל בפני עלמו לגבי חזרה עליו לעשותו במהרה לא זכה יעשה לינה הלא כל שאר ימים שלפניו במומאה ת"ר פסח ראשון דוחה את השבת נמי טעונין לינה אלא ודאי יום פסח שני דוחה את השבת פסח ראשון דוחה ראשון ושמיני טעונין לינה ולא יותר את הטומאה פסח שני דוחה את הטומאה וכן משמע בסיפרי בפרשת כל הבכור פסח ראשון מעון לינה פסח שני מעון לינה והלכת לאהליך מלמד שטעונין לינה ידוחה את המומאה כמאן כר' יהודה ולרבי פי׳ כל ג׳ רגלים מנין לרבות עופות ומנחות יין ולבונה ועלים ת"ל ופנית יהודה מעון לינה והא ∘תניא ר' יהודה אומר בבקר כל פנות שאתה פונה לא מניין לפסח שני שאין מעון לינה שנאמר יהא אלא מבקר ואילך ר' יהודה יופנית בבקר והלכת לאהליך וכתיב יששת אומר יכול יהא ופסח קטן טעון ימים תאכל מצות הנאכל לששה מעון לינה שאין נאכל לששה אין מעון לינה תרי תנאי ואליבא דרבי יהודה: כותני ייבסח שבא לינה ת"ל ועשית פסח כו' וחכמים אומרים הרי הם כעלים וכלבונה שטעונים לינה משמע שאינו טעון לינה אלא אומו] לילה בלבד שאחר במומאה לא יאכלו ממנו זבין וזבות נדות הבאת קרבנו ומרבי ליה כמו לינה ויולדות ואם אכלו פטורין מכרת ור' אליעזר דרגלים אלמא יום אחד הוא ותו פומר אף על ביאת מקדש: גמ" ת"ר זבין לא וא"ת דהכא ממעט פסח [קטן] וזבות נדות ויולדות שאכלו בפסח שבא מלינה ומי גרע ממביא קרבנו בימות במומאה יכול יהו חייבין תלמוד לומר •כל החול דטעון לינה יום ח' ושמא כיון מהור יאכל בשר יוהנפש אשר תאכל בשר דתשלומין דראשון הוא לא בעי לינה מזבח השלמים אשר לה' ומומאתו עליו אפילו יום אחד וא"ת דתנן (סוכה ונכרתה "נאכל למהורים חייבים עליו משום דף מב:) ההלל והשמחה שמונה א"כ ממא ושאינו נאכל למהורין אין ממאין חייבין ע"כ יצטרך לינה כל ז' משום שלמי שמחה דדוקה בשבת המרינן בחלו עליו משום ממא ירבי אליעזר אומר יכול דברים (לעיל דף עא.) משמחו בכסות דחקו ₪זבין ונכנסו לעזרה בפַסח הבא במומאה נקיה ויין ישן וי״ל ישמח באותו יכול יהו חייבין תלמוד לומר יושלחו מן שנשחטו אתמול או בשלמי חבירו: המחנה כל צרוע וכל זב וכל ממא לנפש בל היכא דקרינא ביה אל מחוץ בזמן שממאי מתים משתלחין זבין ומצורעין למחנה בו'. וא"ת כיון דאין חילוק משתלחין אין ממאי מתים משתלחין אין בין היכל לעזרה למאי הלכתא איכתיב

זבין ומצורעין משתלחין בעי רב יוסף דחקו מן המחנה דמשמע מקלת מחנה וי"ל ממאי מתים ונכנסו להיכל בפסח הבא דעשה מיהא איכא בהיכל טפי מבעזרה דלא אישתרי מהיקשא אלא כרת: במומאה מהו מדאישתרי מומאת עזרה למעוטי

אישתרי גמי מומאת היכל או דילמא מאי דאישתרי אשתרי מאי דלא אישתרי לא אישתרי אמר רבא אמר קרא יוישלחו מָן המחנה אפילו מָקצת מחנה יאיכא דאמרי אמר רבא אמר קרא וישלחו מן המחנה אל מחוץ למחנה תשלחום כל היכא דקרינן ביה אל מחוץ למחנה תשלחום קרינן ביה וישלחו מן המחנה בעי רב יוסף דחקו ממאי מתים ואכלו אימורי פסח הבא במומאה

על חמץ. דמותר לשוחטו על חמץ כדתנן [ע"א] מלה וחמץ עמו בבית

מאי קא מרבי אל תאכלו ממנו נא. דחייב בפסח שני: לא סשחט

למעוטי מלא תשחט: השיר יהיה לכם. ביום שתגאלו מן הגלות: כליל התקדש חג. כמו שחתם נוהגים לשורר בליל התקדש חג ואין לך לילי חג להטעין שירה חוץ מלילי פסחים על אכילתו: לילה המקודש לחג. כגון פסח רחשון: שחין מקודש לחג. כגון ליל אכילת פסח שני שאינו י"ט: לילה. דפסח שני מיעט אבל יום שהוא זמן עשייתו לא מיעט והרי הוא כפסח ראשון שטעון הלל בשעת שחיטתו כדאמרן בתמיד נשחט (לעיל דף סד.) ולקמן (דף קיז.) אמרינן נביאים שביניהן תקנו להם שיהו אומרים על כל פרק ופרק וכל לבר חידוש: אפשר כו'. לכיון דדבר מלוה הוא טעון הלל: נוטלין את לולביהן. אגררא נסבא דברייתא היא הכי בפרק בתרא (שם): לני (א). דאיתרבי מכלליה דמלות ומרורים: דוחה את השבת. דבשני כתיב ביה במועדו למ"ד י קרבן ה׳ לא הקריב במועדוי בשני (לעיל דף לג.): יחוור ויעשה בטומאה. בתמיה. אלא מוטב ידחה לגמרי: טעון לינה. לילה הראשון ילין בירושלים מיכן ואילך רשאי לדור חוץ לחומה בתוך התחום והיינו לאהליך לאהל שחוך לחומה ולא לביתו ממש דהא י"ט הוא ועוד דקא בעי לאיתויי עולת ראייה: הנאכל לששה. שאוכלין עליו מצות ששה ימים ולישנא דקרא נקט וקרא לדרשה אתא ללמד על ימות הפסח שהן רשות באכילת מלה חוץ מלילה הראשון בפרק בתרא (דף קכ.): טעון לינה. לילה אחד בתוך העיר: בותבר' לה יהכלו ממנו ובין. דגבי טמח לנפש כתיב חישם חיש נדחה ואין ליבור נידחין אבל גבי זיבה אף ליבור נדחין בפרק אלו דברים (לעיל דף סו.): ואם אכלו פטורין מכרת. דאוכל קדשים בטומאה כדיליף בברייתה בגמרה אבל מביחת מקדש לא פטרינהו רחמנא: ורבי אליעור פוטר. אף מכרת דביאת מקדש וטעמא יליף בגמרא: גבו' וישלחו מן המחנה כו'. ות"ק לא דריש להכי דכולהו איצטריכו כדאמרינן באלו דברים (שם) לחלקם למחנותיהם: ונכנסו להיכל. מקום שלא הותרו שם דאין שם נרכי פסח (ב) ואלו כהנים אסורין ליכנס לשם אלא לנורך משום דכתיבים אל יבא בכל עת וזה שנכנס בטומאה יכול יתחייב על ביאת מקדש בטומאה: אפינו מקלם מחנה. אע"פ שאין משתלחין מכל מחנה שכינה שהרי מותרין בעזרה טמאי מתים בפסח הבא בטומאה משתלחין מיהא ממקצתו מן ההיכל: איכא דאמרי כו'. ורבא לקולא פשט

דאין חייבין על ביאת מקדש דהיכל:

אל מחוץ למחנה משלחום. היינו היכל

כדסמיך ליה אשר אני שוכן בתוכם:

קא.], ג) יומא דף נא., ד) ס"א אמר מר, ה) סוכה ד) ס"א אמר מר, ה דף מו., ו) לעיל דף סז. כריתות דף י. בכורות קו פו מונו זף . פורונ דף לג., ז) [מנחות כה: ע"ש], ה) לעיל דף סו: [מנחות לה:], ע) [זכין ומלורעין כל"ל], י) [ועי חוספות יומא נא. ד"ה דוחה], ל) ובמדבר טן, ל) [שס], מ) [ויקרא מו], () [שס מ.],

תורה אור השלם ו. אל תאכלו ממנו נא וּבְשֵׁל מְבָשֶּׁל בַּמְיִם כִּי אָם צְלִי אֵשׁ רֹאשׁוֹ עַל בְּרָעִיוֹ וְעַל קְרָבּוֹ: שמות יב ט

2. לא תִּשְׁחַט עַל חָמֵץ הַם זְבְחִי וְלֹא יָלִין לַבּקֶר זבח חג הפסח:

שָבורונג וְבְּטוּנוּ שמות לד כה 3. הַשִּׁיר יִהְיָה לְכָּם בְּלִיל הִתְקָדֶּשׁ הָג וְשִׁמְּחַת לְכָב בַּהוֹלֵךְ בְּחָלֵיל לְבוֹא בְהֵר יְיִ אֶל צור ישראל: ישעיה ל כט

ישניה ז כט 4. וּבִשַּׁלְתְּ וְאָכַלְתְּ בַּמֶּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יִיְ ַבְּלֶּיִה בּוֹ וּפְנִיתְ בַבּּקֶּר אֱלֹהָיף בּוֹ וּפְנִיתְ בַבּּקֶר וְהָלַכְתָּ לְאֹהָלֶיף: . דברים טז ז

לבורם היקים האבל. 5. שַׁשֶּׁת יְמִים הּאבֶל מַצּוֹת וּבִּיוֹם הַשְּׁבִיעִי עַצֶּרָת לַיִיְ אֱלֹהֶיךְ לֹא ָתַעֲשֶׁה מְלְאֹכָה:

6. והבשר אשר יגע בכל ָּטְמֵא לֹא יֵאָבֵל בְּאֵשׁ יִשְּׂרֵף וְהַבְּשָׂר כָּל טְהוֹר יִשְׂרֵף וְהַבְּשָׂר כָּל טְהוֹר יאכל בשר: ויקרא זיט זְבֶּלֶ בְּשֶׁרְ רְּאָרְיֹם 7. וְהַנָּפֶשׁ אֲשֶׁר תֹּאבָל בְּשָׁר מִזֶּבָח הַשְּׁלְמִים אֲשֶׁר לִיִיְ וְטֻמְאָתוֹ עָלִיוֹ וְנִכְּרְתָה בֹּנֶפֶשׁ הַהוֹא מֵעַמֶּיהָ: ויקראז כ 8. צו אַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יישלחו מן המחנה כָּל צְרוּע וְכָל זָב וְכֹל טָמֵא במדבר ה ב לנפש: ַנְּשֶּׁכֶּה. בבוו בוו וו פ 9. מְזְּכָר עֵד נְקַבְּה הְשַׁלֵחוּ אֶל מְחוּץ לַמְחֲנֶה הְשַׁלְחוּם וְלֹא יְטַמְאוּ אֶת מִדְנִיהֶם אֲשֶׁר אֲנִי שֹׁכֵן בְּתוֹּכָם: אֲנִי שֹׁכֵן בְּתוֹּכָם:

במדבר ה ג

מוסף רש"י

השיר. הלל (ערכין י:) בעשיית המקודש. שם). מניין שני. האמור מלאכה (שם). מגיין לפסח שני. האמור לטמאים לעשותו בחדש השני, שאין טעון לינה. נירושלים (סוכה מז:). ופנית בבקר. וסמיך ליה ששת ימים וגו'. פסח שני אינו אסור בחמץ אלא שטעון מצה למצוה ואוכל מיל (שם). הפסח רוב לבור במת ועשו פסח כטומאה (בכורות לג.). לא יאכלו ממנו זבין וזבות נדות ויולדות. אע"ג דאכלי ליה טמאי מתים (שם) דכי דייקינן . איש נדחה ואין ליבור נדחין, בטמח נפש הוח דרייקינן, גבי איש כי יהיה טמא לא כחיב אלא לנפש, ובדידה דייקינן איש ולא לכור (לעיל סו.). יכול דחקו כו' בפסח הבא נדחה לפסח שני ולא

וישלחו מן המחנה. עזרה כך קבל רבי. ונ"ל דאיפכא גרסי' לה כל היכא דקרינא אל מחוץ למחנה שלריך להוליאם לגמרי אף מן העזרה קרינא ביה מן המחנה היכל וכל היכא דלא קרינא ביה אל מחוץ לא קרינא ביה וישלחו מקלח מחנה: אימורי פסח. כגון כליות ויותרת הכבד: מהו

מהו